

Nr 246.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående upprättande av reservstater vid marinen; given Stockholms slott den 10 juli 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna upprättande av reservstater vid marinen i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna, av föredragande departementschefen förordade allmänna grunder.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

Dan. Broström.

Utdrag av protokollet över sjöförvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 juli 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Broström, anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan angående upprättandet av reservstater vid marinen samt anförde därvid följande:

I den nädiga propositionen den 14 maj 1914 angående sjöförsvarets ordnande har jag erinrat, att förslag till upprättande av reservstater vid marinen blivit utarbetat och att, sedan myndigheternas yttranden över detsamma inkommit, slutligt förslag i ärendet torde böra underställas Kungl. Maj:ts prövning för att därefter framläggas för riksdagen. Nämnda yttranden hava nu avgivits och förslaget i fråga undergått vidare behandling.

I. Reservstatsfrågans uppkomst och utveckling vid marinen.

En vid arméns fullmäktiges sammanträde i oktober 1903 väckt motion i syfte att åstadkomma en utredning av frågan om tidigare övergång till reserven med bibehållen pensionsrätt för officerare och underofficerare föranledde nämnda fullmäktige att tillsätta en kommitté, vilken fick i uppdrag att verkställa en sådan utredning. Den 18 juni 1904 avgav denna kommitté ett betänkande, som jämte direktionens över arméns pensionskassa däröver avgivna yttrande lades till grund för en framställning i ämnet av fullmäktige till Kungl. Maj:t. Denna framställning utmynnade i en hemställan om vidtagande av åtgärder för beredande av pension åt officerare och underofficerare vid armén, vilka före uppnådd pensionsålder på grund av därom gjord ansökan överfördes från beställning på stat till reserven.

Sedan 1904 års fullmäktige i flottans pensionskassa erhållit del av denna hemställan, uttalade de sig för att en utredning skulle verkställas, huruvida avgång ur tjänst med pensionsrätt vid tidigare ålder än nu är stadgat må kunna medgivas flottans befäl och underbefäl med vederlikar, och att såsom ledning för denna utredning skulle användas nyssnämnda på föranstaltande av arméns fullmäktige uppgjorda »betänkande rörande tidigare övergång till reserven med bibehållande av pensionsrätt m. m.».

I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 3 november 1905 åt en kommitté att utföra denna utredning i samband med utarbetande av förslag till nytt reglemente för flottans pensionskassa m. m. Den 18 april 1908 avgav denna kommitté »Förslag och betänkande angående förtidspensionering av officerare och underofficerare vid marinen».

För armén hade samtidigt denna fråga framskridit så långt, att Kungl. Maj:t den 21 februari 1908 bemyndigat chefen för lantförsvarsdepartementet att tillkalla sakkunniga för ytterligare utredning i ämnet. De sålunda tillkallade sakkunniga avlämnade den 18 juni 1908 »Betänkande rörande införande av fast avlönat reservbefäl vid armén», vari föreslogs, att reservbefälet icke skulle tillkomma genom förtidspensionering utan att det skulle uppföras i beställning på stat och bilda en särskild reservstat.

Då emellertid detta betänkande och det för marinen avgivna betänkandet i vissa delar voro från varandra skiljaktiga, uppdrog Kungl. Maj:t den 20 november 1908 åt särskilda kommitterade att för åstadkommande, så vitt ske kunde, av en sammanjämkning av dessa betänkanden verkställa utredning och avgiva slutligt förslag till bestämmelser i ämnet. Den 3

mars 1909 avgåvo dessa kommitterade »Betänkande och förslag angående upprättande av reservstater vid armén och marinen».

1909 års
kommitté
förslag.

De kommitterade hade i detsamma först tagit under omprövning frågorna dels om övergång till reserven före uppnådd pensionsålder med reducerad pension (lön), dels om avgång på grund av otjänstbarhet, och sedermera behandlat de föreslagna ändringarna i pensionsgrunderna för marinen.

De kommitterade framhöllo till en början, att för marinens behov erfordrades i händelse av mobilisering en avsevärd reserv av fullt utbildade officerare och underofficerare.

Vid flottan finnes ett stort antal befälsposter i land, särskilt sådana av administrativ art, vilkas ordinarie innehavare vid mobilisering lämpligen kunde avlösas av officerare i reserven; även vid lokaleskadrarna kunde en del befälsposter besättas med dylik personal. Vid kustartilleriet beräknades en avsevärd del av behovet utav officerare vid mobilisering skola fyllas genom f. d. stampersonal, tjänstskyldig i reserven.

Detsamma gällde beträffande underofficerare vid såväl flottan som kustartilleriet, där knappast någon annan reserv av underofficerare kunde påräknas än de pensionerade, vid krig och större rustningar tjänstskyldiga. Denna reserv vore emellertid icke tillräcklig, och för att fylla bristen finnes ingen annan tillgång än värnpliktiga, som nödtorftigt utbildats till reservunderbefäl.

Enda utvägen att skaffa fullt utbildat och med tjänsten väl förtroget reservbefäl vore den att söka förmå officerare och underofficerare, som tillräckligt länge tjänstgjort vid stammen, att mot någon ersättning övergå till reserven med skyldighet att för bibehållande av sin militära duglighet tid efter annan deltaga i övningar.

Beträffande formen för den ersättning, som skulle utgå åt reservpersonalen, ansågo de kommitterade, att denna personal icke borde tillkomma genom förtidspensionering utan uppföras i beställningar på stat och bilda en särskild reservstat med vissa löner, vilka av innehavarna efter avgång från reservstaten vid uppnådd pensionsålder skulle åtnjutas såsom pension.

I fråga om den levnads- och tjänsteålder, som skulle erfordras för rättighet att övergå till reservstat, syntes det första villkoret vara, att den, som överginge till nämnda stat, skulle hava tjänat så länge vid stammen, att han förvärvat tillräcklig tjänstevana för att utöva vissa befattningar, som krävde dylik. I detta hänseende kunde man lämpligen uppställa fordran på en minsta tjänstetid vid stammen av 15 år. På det att den, som överginge till reservstat, vid övergången icke måtte hava längre tid kvar att tjäna vid reservstaten, än att han under denna tid kunde bibehålla sin

tjänsteduglighet utan att behöva deltaga i alltför ofta återkommande och omfattande militära övningar, borde övergång icke medgivas tidigare än att den, som inträdde på reservstaten, hade ungefär 15 år att kvarstå i tjänst, varav skulle följa, att den lägsta levnadsåldern vid övergången bleve 35 år för kompaniofficerare och underofficerare, 40 år för kommandör-kaptener, majorer och överstelöjtnanter samt 45 år för kommandörer och överstar.

Innehavare av beställning på reservstat skulle vara skyldig att tjänstgöra vid mobilisering och under krig samt vid sådan övning, som till utvärnande av försvarsväsendets krigsberedskap eller för utbildning av beväringens andra uppbåd eller landstormen kunde bliva anbefalld. Dessutom skulle han vara skyldig att på kallelse inställa sig till *tjänstgöring* under högst 42 dagar vartannat år intill utgången av det kalenderår, varunder han fyllde 40 år, och därefter vart tredje år.

Lönebeloppen på reservstat beräknades från och med den lägsta för överflyttning till reservstat medgivna levnadsåldern till och med året före inträdet i pensionsåldern (då lönen överginge till pension) efter en successivt stigande skala, nämligen:

för kommandörer och överstar från 2,520 kronor vid 45 år till 4,380 kronor vid 59 år;

för kommandörkaptener av 1. gr. och överstelöjtnanter från 1,680 kronor vid 40 år till 3,490 kronor vid 54 år;

för kommandörkaptener av 2. gr. och majorer från 1,530 kronor vid 40 år till 3,140 kronor vid 54 år;

för kaptener och subalterner från 1,020 kronor vid 35 år till 2,540 kronor vid 49 år;

för underofficerare av högsta graden från 370 kronor vid 35 år till 1,050 vid 51 år; samt

för underofficerare av 2. gr. från 370 kronor vid 35 år till 940 kronor vid 49 år.

Dessutom borde reservstatens personal under tjänstgöring åtnjuta dagavlöning och övriga förmåner i likhet med vad för personal i reserven vore medgivet.

För att reservstaten måtte omfatta endast *fullt tjänstduelig personal*, borde ingen tillåtas kvarstå vid densamma längre än till den ålder, då han skulle varit berättigad att avgå med pension efter innehavande grad vid stammen.

För den, som överginge till reservstaten, borde valfrihet finnas att genom fortsatta avgifter bevara *änkepensionsrätten* eller ock utträda ur flottans pensionskassa.

Beträffande det vid mobilisering vid marinen erforderliga *antalet* officerare av kaptens eller högre grad och underofficerare på reservstat, beräknade kommitterade med hänsyn till den tillgång på personal, som förefunnes i marinens reserv, den brist, som återstode att fylla, till 8 regementsofficerare, omkring 50 kaptener och omkring 50 underofficerare. Av dessa borde 25 % av officerarna och 80 % av underofficerarna avses för kustartilleriet. Som emellertid antalet officerare i de åldersklasser, vilka skulle kunna ifrågakomma vid överföring till reservstat, för närvarande vore jämförelsevis litet, syntes det lämpligt, för att icke försvaga stammen genom alltför omfattande avgång av medelålders erfarna officerare, att vid överföring till reservstat tillsvidare icke räkna med hela det antal, som angivits såsom brist. Ej heller vore tillrådligt att till reservstat på en gång överföra hela det angivna antalet underofficerare.

Under de 12 första åren borde därför till reservstaten överföras endast 8 regementsofficerare, 28 kaptener och subalternofficerare samt 24 underofficerare; och förutsattes, att av dessa under den första 5-årsperioden överfördes 15 officerare och 10 underofficerare.

Den *kostnad* i löner och pensioner, som den sålunda minskade reservstaten, fullt genomförd, skulle kräva, uppginge till omkring 97,000 kronor om året.

Under vart och ett av de 5 första åren beräknades kostnaden, övningskostnaden inberäknad, uppgå till:

1:a året	8,000 kr.
2:a »	16,000 »
3:e »	24,000 »
4:e »	32,000 »
5:e »	40,000 »

1907 års
försvars-
kommitté.

1907 års försvarskommitté anförde i sitt den 5 december 1910 avgivna betänkande, att upprättandet av en tjänstduglig reservstat borde medgiva någon begränsning av den erforderliga ökningen av antalet officerare och underofficerare å aktiv stat. Då kostnaderna för personal å reservstat understeg kostnaderna för personal i motsvarande grad å aktiv stat, skulle upprättandet av den föreslagna reservstaten i verkligheten innebära mindre utgifter för statsverket än som utan en sådan reservstat skulle bli erforderliga. Kommittén fann det därför påtagligt, att upprättandet av en reservstat vid marinen enligt 1909 års kommitterades förslag skulle gagna försvaret och bereda möjlighet att i någon mån nedbringa ökningen av statsverkets utgifter. Därjämte skulle en dylik reservstat möjliggöra, att

flottans och kustartilleriets officers- och underofficerskårer å aktiv stat föryngrades och befodringsförhållandena förbättrades.

I sin underdåniga berättelse den 14 mars 1913 hemställde fullmäktige i flottans pensionskassa bland annat, att frågan om förtidspensionering och upprättande av reservstater för marinen måtte i samband med frågan om pensionsreglering för marinens personal föras till en slutlig, snar lösning.

Fullmäktiges i flottans pensionskassa berättelse den 14 mars 1913.

Av de år 1911 tillsatta försvarsberedningarna har Andra försvarsberedningen i avgivet »Preliminärt betänkande angående sjöförsvaret» bland annat hemställt, att beredningarna redan nu måtte uttala sig för att en reservstatsorganisation för flottan och kustartilleriet i huvudsaklig överensstämmelse med de i 1909 års betänkande föreslagna grunder med det snaraste påbörjades.

Försvarsberedningarna.

II. Förslag angående upprättande av reservstater vid marinen.

Hans excellens herr statsministern och chefen för lantförsvarsdepartementet har i nådig proposition den 12 juni 1914 angående upprättande av reservstater vid armén redogjort för reservstatsfrågans uppkomst och utveckling med särskilt avseende på armén och därvid även närmare angivit skälen till att det nu befunnits erforderligt att omarbета 1909 års kommittéförslag med hänsyn till ordnandet av arméns reservstater.

Inom sjöförsvarsdepartementet i maj 1914 utarbetat förslag till reservstater vid marinen.

Dessa skäl till ändringar i 1909 års förslag hava även befunnits giltiga i fråga om upprättandet av reservstater vid marinen och hava föranlett, att nyssnämnda 1909 års förslag i vad det rör marinen blivit inom sjöförsvarsdepartementet underkastat förnyad granskning och omarbetning. Härigenom har tillkommit det nya förslag till reservstater vid marinen, för vilket jag nu anhåller att få redogöra och som i största möjliga utsträckning överensstämmer med motsvarande förslag rörande armén.

I fråga om villkoren för övergång till reservstat, avlöningsförmåner, befodran och tjänstgöringsskyldighet vid reservstaten samt avgång från densamma äro de båda förslagen väsentligen överensstämmande.

Ävenså hava de för arméns reservstat föreslagna pensioneringsgrunderna ansetts böra gälla för marinens reservstat.

I reservstatsförslaget beträffande marinen anföres vidare:

I förslaget till arméns reservstat framhölls, att något behov av en särskild överstelöjtnantsgrad icke föreläge utan borde i stället bildas en överstegrad, gemensam för överstelöjtnanter, som befordrades, och för överstar, som överginge från aktiv stat. Enligt personalberäkningarna erfordrades vid flottan icke någon kommandörsgrad vid reservstaten. Däremot förefunnnes behov av kommandörkaptenener för tjänstgöring i överstyrelsen, å stationer och varv och av dessa borde omkring halva antalet med hänsyn till de befattningar, som de vore avsedda att vid mobilisering bestrida, vara kommandörkaptenener av 1. graden. I överensstämmelse med de skäl, som framhållits vid bestämmandet av löneförmånerna för majorsgraden i förslaget till arméns reservstat, syntes lönen för kommandörkaptenener av 1. graden vid reservstat icke böra sättas lägre än 4,000 kronor och pensionen bestämmas till 3,300 kronor.

För åstadkommande av överensstämmelse i avlöningshänseende mellan flottan och kustartilleriet torde halva antalet av sistnämnda vapens regementsofficerare på reservstat böra utgöras av överstelöjtnanter.

*Särskild
reservstat
för flottan
och särskild
för kustar-
tilleriet.*

I 1909 års kommittéförslag hade det slutliga behovet av reservstatspersonal för hela marinen angivits till 8 regementsofficerare, omkring 50 kaptenener och omkring 50 underofficerare samt föreslagits upprättandet av särskilda reservstater för flottan och för kustartilleriet.

I de inom sjöförsvarsdepartementet nu verkställda beräkningarna över marinens personalbehov vid mobilisering hade räknats med att kunna avse reservstatspersonal för vissa befattningar såväl å lokalstyrkornas fartyg och å kustpositionerna som vid kustsignalväsendet, i överstyrelsen samt å stationer och varv. Med hänsyn till det i jämförelse med armén ringa antalet reservstatspersonal, som erfordrades för marinen, vore det måhända fördelaktigt att uppföra nämnda personal på en för hela marinen gemensam stat, men, då härigenom dels en sammanblandning av anslagen för flottan och kustartilleriet skulle uppstå, dels upprättandet av reservstaterna skulle bliva onödigt komplicerat, hade det ansetts lämpligare att upprätta en särskild reservstat för vardera vapnet än att bilda en för marinen gemensam reservstat.

*Flottans
reservstats
storlek.*

För flottan hade enligt ovannämnda inom departementet nu utförda personalberäkningar behovet av f. d. stampersonal i officers och underofficers grad befunnits uppgå till:

Gr a d.	Tjänstgöring	År 1919.	År 1924.	År 1934.
Regementsofficerare . . .	för landtjänst och ersättningspersonal. . .	15	15	14
Kaptener	› tjänstgöring å fartyg	13	10	16
	› landtjänst och ersättningspersonal. . .	22	22	23
Subalternofficerare . . .	› tjänstgöring å fartyg	7	6	3
	› landtjänst och ersättningspersonal. . .	28	28	28
Underofficerare	› tjänstgöring å fartyg	64	75	93
	› landtjänst och ersättningspersonal. . .	133	133	134
		197	208	227

Härav framginge, dels att behovet av ifrågavarande personal under tiden 1919—1934 ej vore underkastat någon avsevärdare förändring, dels att f. d. stamanställda officerare av flaggmans grad ej direkt inginge i mobiliseringsbehovet.

Nu förefintlig reserv av f. d. stamanställda officerare och underofficerare med undantag av flaggmän utgjorde 12 regementsofficerare, 20 kaptener, 39 löjtnanter och underlöjtnanter samt 132 underofficerare. Av dessa vore emellertid endast omkring 67 % påräkneliga vid mobilisering dels på grund av att de redan i fredstid vore upptagna i sådana befattningar, i vilka vid mobilisering ombyte ej borde äga rum, dels till följd av otjänstbarhet. Ehuru någon ändring i organisationen av dessa kategorier reservpersonal ej vore avsedd att nu äga rum, torde dock en blivande ökning av stampersonalen efter hand även föranleda en däremot svarande ökning av den pensionerade f. d. stampersonalen. Så beräknades t. ex. antalet pensionerade underofficerare vid slutet av år 1915 vara 163.

Med förutnämnda beräkningsgrunder och då reservstaten i första hand vore avsedd för sjötjänst skulle flottans behov av reservstatspersonal kunna angivas ungefärligen uppgå till:

Gr a d.	År 1919.	År 1924.	År 1934.
Regementsofficerare	7	7	6
Kaptener	20	20	24
Subalternofficerare	10	10	10
Underofficerare	40	50	60

Enligt den för flottan uppgjorda bemanningsplanen torde det erfordras en snar och icke obetydlig ökning i antalet officerare och under-

officerare av stammen. Med hänsyn härtill och då från sjökrigsskolan icke förr än tidigast om 4 år ett större antal officerare kunde tillföras stammen, borde vid överföring till reservstat tills vidare iakttagas varsamhet och i staten icke räknas med hela det behöfliga antalet reservstatspersonal. Vad särskilt underofficerarna beträffade, vore det dessutom föga sannolikt, att de i större omfattning överginge på reservstat med undantag måhända för maskinisterna, vilka i allmänhet hade lättare att erhålla civilanställning än övriga underofficerare.

Under loppet av 15 år kunde därför ej påräknas att till reservstaten överföra mer än 6 regementsofficerare, 24 kaptener och 12 underofficerare. Härigenom bleve ovan angivna behov av regementsofficerare och kaptener fyllt. För fyllandet av subalternofficersbehovet bleve däremot nödvändigt anlita reservofficersinstitutionen, vilken, i det fall att föreslagen omläggning av reservofficerarnas utbildning komme till stånd, skulle kunna lämna erforderlig tillgång härför. Svårare ställde det sig att få tillräckligt antal underofficerare. Skulle det vid reservstatens slutliga upprättande visa sig omöjligt få detta behov fyllt, vore det nödvändigt antingen att ytterligare öka stampersonalen eller att sänka pensionsåldern för underofficerarna för att därigenom erhålla en talrikare och tjänstedugligare reserv. Denna senare åtgärd syntes dock ej böra tillgripas förr än i samband med en pensionsreglering för all stampersonal.

Svårigheten att nu bestämt angiva reservstatens storlek och möjligheterna för densammas upprättande syntes göra det önskvärt att för närvarande begränsa upprättandet av reservstaten till en bestämd kortare tidsperiod, lämpligen 5 år med början år 1916 i enlighet med nedanstående tablå:

Å r	Kom-mendör-kapten av 1. gr.	Kom-mendör-kapten av 2. gr.	Kaptener.			Underofficerare.	
			Högsta löneklass 43—49 år.	Mellersta löneklass 37—42 år.	Lägsta löneklass 32—36 år.	Högsta löneklass 42—49 år.	Lägsta löneklass 34—41 år.
1916	—	1	—	1	—	—	—
1917	—	—	1	1	—	—	1
1918	—	—	—	1	1	1	1
1919	1	—	—	—	1	—	—
1920	—	—	1	1	—	1	—
Summa	1	1	2	4	2	2	2

I fall den under denna period tillämpade uppsättningsplanen visade sig lämplig, skulle genom densammans användande under ytterligare två femårsperioder en reservstat för flottan kunna bildas, bestående av:

3 kommandörkapten av 1. graden,
 3 d.o » 2. » ,
 24 kaptener samt
 12 underofficerare.

Därefter erforderliga åtgärder för reservstatens ökande borde inriktas på att uppbringa antalet reservstatsunderofficerare till att åtminstone något så när motsvara det förut angivna behovet.

Kostnaden för flottans reservstat skulle enligt inom sjöförvarsdepartementet verkställda beräkningar år 1920 utgöra omkring 27,000 kronor och efter fullbordad uppsättning stiga till omkring 90,000 kronor.

De i här ifrågavarande förslag utförda beräkningarna angående kustartilleriets reservstats storlek hava i det slutliga förslaget underkastats revidering, varför jag torde få inskränka mig till att i samband med detta förslag redogöra för de reviderade beräkningarna. *Kustartilleriets reservstats storlek.*

I fråga om upprättande av reservstat vid marinens civilmilitära kårer framhålles i det inom sjöförvarsdepartementet utarbetade reservstatsförslaget följande: *Civilmilitära kårer i reserven.*

Beträffande marinens civilmilitära kårer hade 1909 års kommitterade framhållit, att, när dessa kårer jämförelsevis nyligen omorganiserats och därvid jämväl föreskrifter meddelats om upprättandet av reserver vid desamma, något förslag till tidigare överföring till reserven med bibehållen pensionsrätt ej borde framläggas förr än resultatet av organisationsändringen erhållits.

Av de civilmilitära kårerna i flottans reserv vore mariningenjör- och marinintendenturkårens personal för närvarande mycket fåtalig.

Anledningen härtill vore, vad mariningenjörkåren anginge, att behovet av stampersonal alltjämt vore så stort, att den för de lägre graderna enligt organisationen påräknade reservpersonalen måste överföras till stammen i den mån dess utbildning avslutades. Verkställda beräkningar visade, att bristen på ingenjörer vid mobilisering vore till finnandes huvudsakligen i de lägre graderna. Behovet av reservingenjörer beräknades uppgå till 13 år 1919, 14 år 1924 och 11 år 1934.

Fortgående förändringar i marinintendenturkårens organisation hade orsakat, att denna kår hittills knappast erhållit annan reserv än pensionerad personal. Förslag till förändring i utbildningen vid marinintendenturkåren

och i organisationen av dess reserv hade framlagts av särskilt tillkallade sakkunniga den 23 juni 1911. I avvaktan på andra i samband härmed stående utredningar hade någon åtgärd ännu ej blivit vidtagen med anledning av dessa förslag. Beräkningarna över marinens personalbehov ådagalade emellertid, att behovet av reservintendenter, uppgående under perioden 1919—1934 till 41, egentligen gjorde sig gällande i de lägre graderna.

Marinläkarkåren i flottans reserv omfattade nu 33 marinläkare av 1. och 2. graden. Det behövliga antalet marinläkare i reserven beräknades för nyssnämnda period till 52. Även inom denna kår förefanns behov av reservpersonal förnämligast i de lägre graderna.

I händelse att i den Riksdagen nu förelagda värnpliktslagen framställda förslag till utbildning av värnpliktiga mariningenjörer, marinintendenter och marinläkare komme att antagas, bleve de ovan angivna behoven i viss mån tillgodosedda.

Med hänsyn härtill och då den nuvarande organisationen särskilt av mariningenjör- och marinintendenturkårernas reserv ännu ej givit slutgiltiga resultat, vore icke erforderligt att nu bilda reservstater vid marinens civilmilitära kårer.

För att bringa gällande föreskrifter för dessa kårers reserver i överensstämmelse med den nya värnpliktslagen borde dock föreskrift utfärdas, att den tid, som mariningenjörer och marinintendenter, utnämnda i reserven, äro skyldiga att tillhöra densamma, utsträcktes till fyllda 42 år.

*Tjänstgörings-
skyldighet.*

I det inom sjöförsvarsdepartementet först utarbetade förslaget framhålls slutligen beträffande tjänstgöringskyldigheten för reservstater tillhörande personal, att förutom tjänstgöringskyldighet vid krig och andra särskilda tillfällen det skulle åligga reservstatspersonalen att, till dess vidare erfarenhet i detta hänseende vunnits, i fred tjänstgöra: regementsofficerare, kaptener och subalternofficerare i åldersgruppen 37—42 år samt underofficerare intill fyllda 42 år i högst 90 dagar under loppet av två på varandra följande år, kaptener och subalternofficerare efter fyllda 43 år och underofficerare efter fyllda 42 år i högst 60 dagar under loppet av tre på varandra följande år samt kaptener och subalternofficerare intill fyllda 37 år under högst 90 dagar under loppet av tre på varandra följande år.

Kostnader.

Kostnaderna för upprättande av reservstater för flottan under perioden 1916—1920 och för kustartilleriet under perioden 1918—1922 framginge av förslaget bifogade tablåer. Enligt dessa skulle de utgöra:

	flottan	kustartilleriet
för år 1916	kr. 5,500	—
1917	» 10,300	—
1918	» 15,400	3,400
1919	» 20,700	6,100
1920	» 25,900	12,900
1921	» —	18,500
1922	» —	23,600

Härtill komme övningskostnader, för flottan år 1920 beräknade till omkr. 1,000 kronor och för kustartilleriet år 1922 till omkr. 400 kronor.

Över förevarande förslag hava yttranden avgivits av direktionen över flottans pensionskassa, chefen för marinstaben, chefen för kustartilleriet, marinförvaltningen och statskontoret.

Över förslaget avgivna yttranden.

Direktionen över flottans pensionskassa har förklarat sig icke hava något att erinra däremot.

Chefen för marinstaben anser, att det föreliggande förslaget avhjälpit vissa brister i 1909 års kommittéförslag och finner detsamma tillfredsställande för den händelse en reservstat för officerare och underofficerare bör upprättas. Marinstabschefen anser dock, att kostnaderna för densamma icke motsvara de därmed avsedda fördelarna. I övrigt hade den knappt tillmätta tiden ej medgivit granskning i detalj.

Chefen för kustartilleriet gör gällande, att övningstiden för de tjänstgöringsskyldiga av kustartilleriets reservstatspersonal bör fastställas i enlighet med de principer, som tillämpats i fråga om arméns reservstatspersonal, men har eljest intet att erinra mot ifrågavarande förslag.

Marinförvaltningen framhåller, dels att den längre tjänstgöringstiden i fredstid för flottans reservstats personal möjligen skulle komma att menligt inverka på denna reservstats rekrytering, dels att bestämmelserna angående personalens vid reservstaterna tjänstgöringsskyldighet i fred böra erhålla sådan avfattning, att tjänstgöringsskyldigheten, per år räknat, därav tydligt framgår, dels slutligen att bestämmelserna angående reservstatspersonalens avlöning under tjänstgöring i fredstid böra fullständigas.

Beträffande förslaget om ålderstillägg har marinförvaltningen samma uttalanden som statskontoret i sitt yttrande över arméns reservstater.

Mot kostnadsberäkningarna har marinförvaltningen intet annat att erinra, än att vid desamma bör angivas, att kostnaderna sjöstillägg, portionsersättning, mäss- och dietpenningar icke äro inräknade.

Utöver det ovan anförda har marinförvaltningen funnit förslaget om reservstater vid marinen icke påkalla ämbetsverkets vidare yttrande.

Statskontoret åberopar sitt utlåtande angående förslag till reservstater för armén och har utöver vad däruti anförts intet att tillägga.

Departementscheffens yttrande.

För nedbringandet av kostnaderna för befälspersonalen vid marinen har i nådiga propositionen den 14 maj 1914 angående grunderna för sjöförsvarets ordnande föreslagits ändring i förhållandet mellan å ena sidan antalet stampersonal och å den andra antalet reservpersonal och värnpliktiga.

Vid beräkning av mobiliseringsbehovet har sålunda upptagits ett icke obetydligt antal f. d. stamanställd personal särskilt för överstyrelsen, stationerna och varven samt för lokalstyrkorna, kustfästningarna och kustsignalväsendet. Den tjänstdugliga delen av denna personal är emellertid otillräcklig för fyllandet av mobiliseringsbehovet, varför åtgärder måste vidtagas för ökandet av befälstillgången. I likhet med dem, som avgåvo 1909 års förslag, flertalet marinmyndigheter och andra försvarsberedningen anser jag, att en sådan ökning bör åstadkommas genom upprättandet av reservstater vid marinen, i all synnerhet som därigenom icke allenast skulle erhållas ökad tillgång på tjänstduglig befälspersonal och beredas möjlighet att i någon mån nedbringa ökningen av statsverkets utgifter, utan även en särskilt för flottan önskvärd förnyring av stampersonalen skulle möjliggöras förmedelst en raskare omsättning av å aktiv stat varande befälspersonal.

Med ledning av de över det inom sjöförvarsdepartementet utarbetade förslaget till reservstater vid marinen avgivna yttrandena och i anslutning till hans excellens herr statsministerns uttalanden i nådiga propositionen den 12 juni 1914 angående upprättandet av reservstater vid armén har förenämnda förslag omarbetats.

Beträffande det sålunda omarbetade förslaget anser jag mig böra framhålla följande.

De för erhållandet av *kustartilleriets reservstats storlek* verkställda slutliga beräkningarna hava givit nedanstående resultat.

Under förutsättning att det förslag till det fasta kustförsvarets ordnande, som framlagts vid nu pågående riksdag, kommer till utförande, skulle, enligt inom sjöförvarsdepartementet verkställda beräkningar, kustartilleriets mobiliseringsbehov av f. d. stamanställda officerare och underofficerare komma att uppgå till

4 överstelöjtnanter och majorer,
33 kaptener och subalternofficerare samt
60 underofficerare.

För närvarande är tillgången på f. d. stamanställda officerare och underofficerare vid kustartilleriet 8 kaptener och subalternofficerare samt 10 underofficerare. Emellertid torde böra beaktas att, när kustartilleriet vid uppsättningen år 1901 rekryterades med i huvudsak yngre personal, ännu endast ett mindre antal officerare och underofficerare uppnått pensionsåldern, vilket medfört, att nuvarande tillgången på f. d. stamanställda officerare och underofficerare understiger vad som under normala förhållanden kan påräknas. En ökning av denna personal är därför att förvänta och enligt verkställda beräkningar torde antalet f. d. stamanställda officerare och underofficerare vid kustartilleriet, sedan normala förhållanden inträtt, komma att uppgå till 3 överstelöjtnanter och majorer, 25 kaptener och subalternofficerare samt 40 underofficerare.

Av skäl, som ovan anförts beträffande flottan, kan dock ej förutsättas, att mer än högst 67 % av ovan angivet antal f. d. stamanställd personal vid mobilisering är påräknelig.

I enlighet härmed bör den vid mobilisering påräkneliga tillgången av f. d. stamanställda officerare och underofficerare vid kustartilleriet för framtiden beräknas till

2 överstelöjtnanter och majorer,
16 kaptener och subalternofficerare samt
26 underofficerare.

Om den vid mobilisering påräkneliga tillgången drages från det ovan angivna mobiliseringsbehovet av f. d. stamanställda officerare och underofficerare, återstår vad som bör fyllas genom upprättande av en reservstat vid kustartilleriet, nämligen

2 överstelöjtnanter och majorer,
17 kaptener och subalternofficerare samt
34 underofficerare.

Av i huvudsak samma skäl, som i det föregående anförts beträffande flottan, måste överföringen till reservstat vid kustartilleriet ske med den allra största varsamhet. Sålunda torde det icke vara möjligt att låta överföringen till reservstat taga sin början förr än år 1918 och under åren 1918 och 1919 har överföringen inskränkts till 1 officer och 1 underofficer.

Det första upprättandet av en reservstat vid kustartilleriet torde i likhet med vid flottan böra inskränkas till att omfatta en femårsperiod och förslagsvis verkställas i enlighet med nedanstående tablå:

År.	Regements-officerare.		Kaptener eller subaltern-officerare.			Underofficerare.	
	Överste-löjtnanter.	Majorer.	Högsta löneklass.	Mellersta löneklass.	Lägsta löneklass.	Högsta löneklass.	Lägsta löneklass.
1918	—	—	1	—	—	1	—
1919	—	—	—	1	—	—	1
1920	—	1	—	—	1	1	1
1921	—	—	1	—	1	1	1
1922	—	—	—	1	1	1	1
Summa	—	1	2	2	3	4	4

Kostnaden för kustartilleriets reservstat skulle enligt inom sjöförsvarsdepartementet verkställda beräkningar år 1922 utgöra omkring 25,000 kronor och efter fullbordad uppsättning stiga till omkring 72,000 kronor.

I likhet med chefen för kustartilleriet anser jag, att *tjänstgöringsskyldigheten* för kustartilleriets reservstatspersonal lämpligen bör ordnas såsom för arméns reservstatspersonal föreslagits och fullgöras under de årliga regementsövningarna, då behovet av officerare och underofficerare är större än under andra tider av året och brist på dylik personal i allmänhet förefinnes.

Vid bestämmandet av *flottans* reservstatspersonals tjänstgöringsskyldighet måste avseende fästas vid dels att nämnda personal beredes erforderlig övning för dess bibehållande vid tjänstduglighet, dels att viss tid av övningsåret förefintlig officersbrist i möjligaste mån avhjälpes. Kommandörkaptener och äldre kaptener vid reservstaten äro avsedda att vid mobilisering bestrida befattningar i överstyrelse samt å stationer och varv. Genom att dessa officerare i fredstid under ordinarie innehavarnas sjökommendering 1 à 2 månader i följd tjänstgöra i dylika befattningar skulle icke allenast deras tjänstevana bibehållas utan även eljest uppkommande officersbrist delvis undvikas. Kaptener tillhörande de båda lägre åldersklasserna ävensom underofficerarna vid reservstaten äro däremot avsedda att vid mobilisering tjänstgöra dels å lokalstyrkornas fartyg, dels vid kustsignalväsendet, varför deras tjänstgöringsskyldighet torde böra förläggas ombord å fartyg och till flottans årliga krigsövningar. Med hänsyn till sjöofficersyrkets mångsidighet har härvid för bibehållande av sjömilitär duglighet något längre tjänstgöringstid ansetts erforderlig än vid armén och kustartilleriet.

Att denna längre tjänstgöringsskyldighet skulle komma att, såsom marinförvaltningen framhållit, menligt inverka på flottans reservstats rekrytering torde icke vara att befara, enär genom bestämmelsen om att tjänstgöringen skall fullgöras under loppet av två à tre år en viss frihet förefinnes att få utföra densamma i en följd eller delad. Ett borttagande av denna frihet och införandet av en bestämd årlig tjänstgöring torde däremot verka mindre tilltalande, varför jag ej kan biträda marinförvaltningens förslag om fixerandet av tjänstgöringsskyldigheten per år räknat.

Lönebeloppen hava i det slutliga förslaget reducerats med 10 % i överensstämmelse med statsministerns förutnämnda uttalande angående förslaget till reservstater vid armén. I den sammanfattning av det nu föreliggande förslaget, som i det följande göres, äro lönebeloppen upptagna efter nämnda reduktion. I de sammanställningar angående kostnaderna, vilka såsom bilagor A och B torde få åtfölja statsrådsprotokollet, äro däremot detaljberäkningarna utförda med oreducerade löner och först i de för varje år angivna slutsummorna 10 % å lönerna avdragna.

Enligt det omarbetade förslaget till upprättandet av reservstater vid marinen skulle dessas organisation fotas på följande allmänna grunder:

- 1:o. *Reservstat för officerare och underofficerare upprättas dels vid flottan och dels vid kustartilleriet.*
- 2:o. *Reservstaternas första uppsättande sker under en period av fem år (vid flottan 1916—1920; vid kustartilleriet 1918—1922), vid vars slut reservstaterna böra omfatta följande antal beställningar: vid flottan 2 regementsofficers-, 8 kaptens- och 4 underofficersbeställningar; vid kustartilleriet 1 regementsofficers-, 7 kaptens- och 8 underofficersbeställningar.*
- 3:o. *För övergång till reservstat fordras, förutom full tjänstduglighet: för kaptener 10 tjänstår såsom aktiv officer och 32 levnadsår, för underofficerare 8 tjänstår såsom aktiv underofficer och 34 levnadsår samt för kommandörkaptener av 2. graden, majorer och kaptener vid övergång till närmast högre tjänstegrad å reservstat lämplighet för den högre beställningen.*
- 4:o. *Å reservstat sker befordran av löjtnant resp. underofficer av 2. graden till kapten resp. flaggunderofficer eller underofficer av 1. graden samtidigt med den officer resp. underofficer, som står närmast efter honom i turberäkning på aktiv stat.*
- 5:o. *Personal å reservstat är tjänstgöringsskyldig i krig eller då värnpliktiga inkallas till rikets försvar ävensom vid sådan övning, som till utrönande av marinens krigsberedskap kan bliva anbefalld, samt dessutom i fred:*

vid flottan: regementsofficerare, kaptener i åldersgruppen 37—42 år samt underofficerare intill fyllda 42 år i högst 90 dagar under loppet av varje under tjänstetiden infallande period av två år, kaptener efter fyllda 43 år och underofficerare efter fyllda 42 år i högst 60 dagar under loppet av varje treårsperiod av tjänstetiden, samt kaptener intill fyllda 37 år under högst 90 dagar under loppet av likaledes varje treårsperiod;

vid kustartilleriet: regementsofficerare, kompaniofficerare i åldersgruppen 37—42 år samt underofficerare intill fyllda 42 år i högst 45 dagar under loppet av varje under tjänstetiden infallande period av två år, kompaniofficerare efter fyllda 43 och underofficerare efter fyllda 42 år i högst 45 dagar under loppet av varje treårsperiod av tjänstetiden samt kompaniofficerare intill fyllda 37 år högst 90 dagar under loppet av likaledes varje treårsperiod.

6:o. Följande löner tillkomma personal å reservstat:

kommendörkaptener av 1. grad (överstelöjtnant) . . .	3,600	kronor
» » 2. » (major)	3,150	»
kaptен i högsta löneklassen (övergång efter fyllda 43 år)	2,070	»
» i mellersta löneklassen (övergång efter fyllda 37 år)	1,620	»
» i lägsta löneklassen	1,170	»
underofficer i högre löneklassen (övergång efter fyllda		
42 år)	990	»
» i lägre »	810	»

Vid övergång till reservstat tillerkänd lön bibehålles oförändrad under hela tjänstetiden å samma stat.

Avlöningstillägg utgå sålunda:

till kaptен i lägsta löneklassen ett avlöningstillägg å 300 kronor vid uppnådd 37 års ålder och ytterligare ett å likaledes 300 kronor vid uppnådd 43 års ålder;

till kaptен i mellersta löneklassen ett avlöningstillägg å 300 kronor vid uppnådd 43 års ålder;

till underofficer i lägre löneklassen ett avlöningstillägg å 150 kronor vid uppnådd 42 års ålder.

Avlöningstillägg tillträdes vid början av kalenderåret näst efter det, varunder vederbörande uppnått den för erhållande av avlöningstillägget stadgade levnadsålder.

Avlöning under tjänstgöring utgöres av — förutom innehavande lön eller avlöningstillägg — dagavlöning m. m. och utgår

med tillämpande av enahanda grunder, som gälla för personal å aktiv stat.

- 7:o. Personal å reservstat är skyldig *avgå* från reservstat dels på grund av otjänstbarhet efter samma grunder som personal på aktiv stat, dels efter uppnående av den ålder, som berättigar motsvarande personal på aktiv stat till avgång med fyllnadspension.
- 8:o. Personal å reservstat åtnjuter efter avgång från densamma vid uppnådd pensionsålder följande *pensioner* av statsmedel:

kommendörkapten av 1. grad (överstelöjtnant) . . .	3,300 kronor
» » 2. » (major)	3,000 »
kapten i högsta löneklassen	2,000 »
» i mellersta löneklassen	1,400 »
» i lägsta löneklassen	1,000 »
underofficer i högre löneklassen	900 »
» i lägre »	700 »

I avgift för egen pensionering erlägger personal vid reservstaten tre procent av pensionen jämte fyllnadspensionen.

- 9:o. Personal å reservstat är skyldig att efter övergång till *pensionsstat tillhöra flottans eller kustartilleriets reserv* under samma tider som gälla för motsvarande personal å aktiv stat efter avgång med pension från densamma.
- 10:o. Personal å reservstat är tillsvidare skyldig att kvarstå såsom delägare i flottans gratialkassa med den *gratialbrätt*, som vederbörande vid övergången till reservstat innehar, och på de villkor, som reglementet för denna kassa stadgar, och skall för sådan delägare utgå statsbidrag till samma belopp som närmast före övergången.

Emot dessa grunder har jag i huvudsak intet att erinra, varvid jag dock vill framhålla, att vissa jämkningar måhända kunna befinnas erforderliga eller lämpliga att vidtaga vid den slutliga avfattningen av blivande bestämmelser.

Jag tillåter mig dessutom framhålla, att de uppgjorda allmänna grunderna för reservstatsorganisationen innehålla bestämmelser endast om första uppsättningen av reservstater, omfattande för flottan åren 1916—1920, för kustartilleriet åren 1918—1922, och att organisationen är avsedd att sedermera, i händelse av gynnsam erfarenhet, vidare utvecklas. Antalet beställningar, som ingå i den första uppsättningen, har beräknats med hänsyn till den sannolika tillgången, men är icke så stort, att det fyller mobiliseringsbehovet enligt förslaget till sjöförsvarets ordnande.

Kostnaderna för reservstaternas första uppsättning sådana de nu av mig föreslagits uppgå enligt bilagorna A och B för flottan år 1920 till 26,883 kronor 60 öre samt för kustartilleriet år 1922 till 24,217 kronor 52 öre.

Uppsättandet av reservstater vid marinen är ej avsett att börja förrän med år 1916, varför något anslag för ändamålet icke behöver äskas å 1915 års stat. På grund av reservstatsorganisationens sammanhang med det förslag till sjöförsvarets ordnande, som av Kungl. Maj:t framlagts, torde emellertid grunderna för nämnda organisation böra redan nu föreläggas Riksdagen.

Jag hemställer alltså, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att godkänna upprättandet av reservstater vid marinen i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna, av mig förordade allmänna grunder.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Carl Ridderstad.

Beräkning av kostnaderna för flottans reservstat under åren 1916—1920.

Enhetskostnader.						Å r l i g a k o s t n a d e r .										
Lön. Kro- nor.	Dagavlönning			Rese- och traktam- entsätt- ning. Kro- nor.	Summa Kronor.		Antal	1916.	Antal.	1917.	Antal.	1918.	Antal.	1919.	Antal.	1920.
	i da- gar.	å kr. per dag.	kro- nor.					Kronor.		Kronor.		Kronor.		Kronor.		Kronor.
4,000	47	5—	235—	42	4,277—	Kommendörkapteners av 1:a gr.	—	—	—	—	—	—	1	4,277—	1	4,277—
3,500	47	5—	235—	42	3,777—	» » 2:a gr.	1	3,777—	1	3,777—	1	3,777—	1	3,777—	1	3,777—
2,300	22	4—	88—	36	2,424—	Kaptener, högsta löneklassen .	—	—	1	2,424—	1	2,424—	1	2,424—	2	4,848—
1,800	47	4—	188—	36	2,024—	» mellersta » .	1	2,024—	2	4,048—	3	6,072—	3	6,072—	4	8,096—
1,300	32	4—	128—	36	1,464—	» lägsta » .	—	—	—	—	1	1,464—	2	2,928—	2	2,928—
1,100	22	2 15	47 30	28	1,175 30	Underofficerare, högre löneklass	—	—	—	—	1	1,175 30	1	1,175 30	2	2,350 60
900	47	1 50	70 50	28	998 50	» lägre » .	—	—	1	998 50	2	1,997—	2	1,997—	2	1,997—
					300—	Ålderstillägg	—	—	—	—	1	300—	2	600—	3	900—
					150—	»	—	—	—	—	—	—	1	150—	2	300—
Summa							5,801—		11,247 50		17,209 30		23,400 30		29,473 60	
Avgår minskning av lönen med 10 %							530—		1,030—		1,540—		2,070—		2,590—	
Säger							5,271—		10,217 50		15,669 30		21,330 30		26,883 60	

Anm. I ovanstående beräkning är hänsyn icke tagen till den minskning, som med reservstatens genomförande uppkommer i pensionskostnaderna.

Beräkning av kostnaderna för kustartilleriets reservstat under åren 1918—1922.

Stockholm 1914. Kungl. Boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner.
142146

Enhetskostnader.					Å r l i g a k o s t n a d e r .											
Lön. Kro- nor.	Dagavlönning			Rese- och trakta- ments- ersätt- ning. Kro- nor.	Summa. Kronor.		Antal.	1918.	Antal.	1919.	Antal.	1920.	Antal.	1921.	Antal.	1922.
	i da- gar.	å kr. per dag.	kro- nor.					Kronor.		Kronor.		Kronor.		Kronor.		Kronor.
4,000	24	5—	120—	42	4,162—	Överstelöjtnanter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,500	24	5—	120—	42	3,662—	Majorer	—	—	—	1	3,662—	1	3,662—	1	3,662—	
2,300	17	4—	68—	36	2,404—	Kompaniofficerare, högsta löneklass	1	2,404—	1	2,404—	2	4,808—	2	4,808—		
1,800	24	4—	96—	36	1,932—	» mellersta »	—	—	1	1,932—	1	1,932—	2	3,864—		
1,300	32	3—	96—	36	1,432—	» lägsta »	—	—	—	1	1,432—	2	2,864—	3	4,296—	
1,100	17	2·50	42·50	28	1,170·50	Underofficerare, högre löneklass .	1	1,170·50	1	1,170·50	2	2,341—	3	3,511·50	4	4,682—
900	24	2·12	50·88	28	978·88	» lägre »	—	—	1	978·88	2	1,957·76	3	2,936·64	4	3,915·52
					300—	Ålderstillägg	—	—	—	1	300—	2	600—	3	900—	
					150—	»	—	—	—	1	150—	2	300—	3	450—	
Summa						—	3,574·50	—	6,485·88	—	14,178·76	—	20,614·14	—	26,577·52	
Avgår för minskning av lönerna med 10 %						—	340—	—	610—	—	1,290—	—	1,850—	—	2,360—	
Säger						—	3,234·50	—	5,875·88	—	12,888·76	—	18,764·14	—	24,217·52	

Anm. 1. I ovanstående beräkning är hänsyn icke tagen till den minskning, som med reservstatens genomförande uppkommer i pensionskostnaderna, och ej heller till utgifterna för reseersättning till reservstatspersonal vid resa till och från tjänstgöringsorten.